

kan bruges en Del —, naar det viser sig, at denne Pris ikke kan holde, at det ikke bliver 12—15 Kr. pr. Ton ab Station nærmest Leje, men snarere den dobbelte Pris, saa forekommer det mig ikke saa mærkværdigt, at Industriraadet trækker Følehornene til sig. Jeg synes, at det er ganske sagesløst i dette Tilfælde.

Medens Brændselsnævnet altsaa maa siges at have klaret Brænde- og Tørvespørgsmaalet godt, kan det samme desværre ikke siges med Hensyn til Brunkulsspørgsmaalet, og hvordan kan det saa være? Det ligger navnlig i, som jeg alt saa smaat har berørt, at medens man for Brændets og Tørvens Vedkommende har indskrænket sig til at støtte og vejlede det private Initiativ, gik man et Skridt videre med Hensyn til Brunkullene, idet man gik over til Ekspropriation af etablere en Slags Statsdrift, og Resultatet er, som jeg har nævnt, dette, at der ikke er kommet noget frem, og naar der endelig kommer noget frem, er det til en betydelig højere Pris end den, til hvilken det private Initiativ kunde have fremstillet det.

Naar man her i Tinget i disse Dage hører den ene Lovprisning stærkere end den anden af Socialdemokratiets fremtidige Arbejdsmaader — og det er os jo ikke ukendt, at de har visse Tilbøjeligheder i Retning af Statsdrift —, naar man hører paa disse smukke Teorier, som bliver fremsat overordentlig tiltalende, og man saa tænker paa, hvorledes det ser ud i det praktiske Liv, hvor man er midt inde i det, ja, saa bliver der rigtignok en sørgelig Forskel paa den smukke Fremstilling af Teorierne og det virkelige Forhold ude i Livet, hvor Sagerne ligger for. Jeg tror, at man i det hele i alle disse Forhold, saaledes som det har vist sig paa dette Omraade, havde gjort klogest i at holde sig til det private Initiativ, idet Statsdrift af den Art, der her er Tale om, ikke er af det gode. Jeg tror, man i det hele staar sig bedst ved at indrette Forholdene saaledes, at Landets Borgere er i Stand til at virke under frie Forhold, og saaledes, at der kan blive nok til enhver at virke med og leve af. Det er vist det sundeste. Jeg kom en Dag tilfældig til at høre en Samtale mellem en Godsejer og en Socialdemokrat, begge to ret kendte Mænd. Socialdemokraten sagde til Godsejeren: Hvor er det dog et herligt Ord, dette Ord: „skal“, og deri fik han straks Medhold af Godsejeren: Jeg blev lidt underlig ved at høre dette; det forekom mig nemlig straks lidt mærkeligt. Men ved nærmere

Eftertanke finder jeg det saare naturligt. Vi kender vel allesammen Herremændenes „skal“ fra gammel Tid, og sikkert er det, at hvis Socialdemokratiet faar Magten i vort Samfund, — og det faar det sikkert, for det skal jo være galt, før det kan blive godt —, saa bliver et af de Ord, som vi oftest vil støde paa, Ordet „skal“.

Jeg maa endelig have Lov til at sige et Par Ord om Taksationerne, som det ærede Medlem fra Skern (Ovesen) talte om. Jeg beklager meget, at det ærede Medlem fra Storehedinge (J. Andersen) ikke er til Stede, da han jo er Medlem af Taksationskommissionen. Forholdet er det, at man har eksproprieret et Leje ved Troldhede og et Leje ved Fasterholt. Taksationskommissionen tog derover den 6. August og takserede den Dag Lejet ved Troldhede og den følgende Dag det ved Fasterholt. Det blev saa bestemt af Kommissionen — med hvor stor Enighed, ved jeg ikke —, at man ikke vilde tage Hensyn til, at der fandtes Kul i Jorden; man vilde kun takserer Jorden til dens Værdi som Agerbrug. Derfor satte man Taksationssummen for de ca. 70 Tdr. Land til 7,000 Kr. Det kunde synes lidt mærkeligt, naar man erindrer, hvilke Beholdninger af Kul der findes i dette Areal, nemlig ca. 30,000 Vognladninger Brunkul, og det oven i Købet nogle af de bedste, vi har. Det synes derfor mærkeligt, ja fuldstændig uforstaaeligt, at man kan komme i Tanker om at fratage vedkommende Mand saa store Værdier uden at give ham en eneste rød Øre i Erstatning derfor.

Den følgende Dag takserede man i Fasterholt, hvor der ikke findes slet saa mange Kul, — efter de foretagne Beregninger 25,000 Vognladninger. Der takserede man Ejendommen som Landbrugsejendom, — man overtog nemlig hele Ejendommen for 25,000 Kr. —, men saa syntes man dog, det var rigtigst at give Manden noget for Kullene og gav ham saa 10,000 Kr. ekstra. Dette fremgaar ikke af Beretningen om Taksationen, men saaledes forholder det sig. Det ser lidt underligt ud, at man den ene Dag intet som helst vil give for Kullene, men den følgende Dag er kommet til en anden Opfattelse og betaler noget for dem. Derved er i Virkeligheden et Princip brudt, og det forekommer mig, at der er sat Vilkaarlighed i Stedet. Men dersom man paa den Maade, om jeg saa maa sige, ringeagter Ejendomsretten, saa tror jeg, man bliver nødt til at være noget mere forsigtig med Hensyn til Ekspropriationslove, og jeg tror i hvert Fald, det vil blive nød-